

OSTATNIE WIADOMOŚCI

Prenumerata miesięczna

2.10 z odb. w Adm.

2.40 z odb. do domu

KRAKOWSKIE

10 gr.

Rok VIII.

Kraków, Niedziela 20 marca 1938 r.

Nr. 80

Marsz. Śmigły-Rydz w Wilnie

Dzień dzisiejszy będzie dniem historycznym - Dalszy rozwój wydarzeń Odpowiedź Litwy na ultimatum Polski

spodziewana jest w Warszawie w najbliższych godzinach

Wczoraj o godzinie 7 m. 45 przybył do Wilna Marszałek Śmigły-Rydz w otoczeniu swego sztabu. Na powitanie Marszałka zebrały się przed dworcem o'brzymie tłumy.

Przyjazd Marszałka Śmigłego-Rydz do Wilna łączy ze sprawą ultimatywnej noty, skierowanej do Litwy.

Na dworcu powitali Marszałka przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych z gen. Dąb-Biernackim i woj. Bočiańskim na czele.

Na wieść o przybyciu Marszałka pospieszyły szkoły i liczne rzesze wilanin na dworzec, gdzie młodzież utworzyła szpalery. Zgromadzeni nieustannie wiwatowali na cześć Marszałka Śmigłego-Rydz'a przerywając okrzykami: „Prowadź nas Wodzu na Litwę”.

Z dworca Marszałek Śmigły-Rydz odjechał w towarzystwie gen. Dąb-Biernackiego, woj. Bočiańskiego i generalicji do pałacu reprezentacyjnego, dokąd później przybyli liczni przedstawiciele wojska.

Na ulicach Wilna panuje nadzwyczajne ożywienie. Do Wilna przyjechało wielu dziennikarzy z kraju i z zagranicy.

Zebrań protestacyjnych na Litwie

Na całej Wileńszczyźnie od były się zebrań protestacyjnych

Dzień historyczny w dziejach stosunków polsko-litewskich

Na podstawie wiadomości, które dotarły do Warszawy do godziny 16-tej, sytuacja w dniu wczorajszym przedstawiała się następująco:

Rząd polski wystosował do rządu kowieńskiego ultimatum, wyznaczając w nim termin na odpowiedź. Doręczenie noty odbyło się bez obcego pośrednictwa. Ultimatum polskie otrzymano bezpośrednio jeden z granicznych przedstawicieli Litwy w jednym z państw bałtyckich.

Natychmiast po otrzymaniu noty polskiej rząd kowieński pod przewodnictwem prez. Smetony rozpoczął gorączkowe narady.

Równocześnie jest wywierana na Kowno bardzo silny nacisk ze strony wielkich mocarstw, aby sprawę regulacji stosunków z Polską załatwiono

Po raz trzeci będziemy dziś obchodzić Imieniny Wskrziesiciela Polski, Wielkiego Marszałka Piłsudskiego. Dzień, który był dniem radości, niechaj takim pozostanie, bowiem Wódz Nieśmiertelny żyje w swoim dziele, a ono trwa i rozwija się wspaniale. Testamentem Marszałka Piłsudskiego jest Jego czyn. Czynem uczymy Jego święto.

przeciw zbrodni litewskiej na pograniczu w Marcinkańcach.

W zebraniach tych bardzo liczny udział wzięła ludność. powzięto rezolucje, protestujące przeciw prowokacji litewskiej oraz oddające się pod rozkaz Naczelnego Wodza.

w sensie przychylnym dla Warszawy.

Brak dotychczas wyników na rad rządu kowieńskiego, jak również szczegółów, któreby dawały pewną orientację.

W kołach politycznych krąży pogłoska, że Kowno otrzymało 48 godzin do namysłu. Czas ten upływa w dniu dzisiejszym o godzinie 11-tej wieczorem.

Na tej podstawie wnioskują, że dzień dzisiejszy będzie dniem historycznym i zapisze się w dziejach stosunków polsko-litewskich wielkimi literami.

Odpowiedzi Litwy, jak i dalszego rozwoju wydarzeń należy się spodziewać w najbliższych godzinach. Stawianie w tej chwili jakichkolwiek przypuszczeń chybiałoby celowi i nie odpowiadałoby powadze sytuacji, którą przeżywamy.

Dla nikogo natomiast nie ulega żadnym wątpliwościom, że moment jest nad wyraz poważny i wydarzenia najbliższe będą miały znaczenie historyczne.

Polska wyczerpała wszelkie możliwe środki, prowadzące do wytworzenia normalnego współżycia sąsiedzkiego z Litwą, spotykając się zawsze ze złą wolą Kowna.

Wielokrotnie podejmowane były przez Polskę starania, aby w drodze rokowań bezpośrednich i pokojowych załatwić sprawę polsko-litewską, lecz

nie znajdowały one zrozumienia u sąsiada litewskiego, który czynił wszystko, aby niepożądane stosunki na pograniczu utrzymywać do nieskończoności.

Dłużej Polska tego tolerować nie może i dziś sprawa musi być rozstrzygnięta! Jaki będzie miał przebieg wydarzenia — doniosła o tym depesze, które znajdzie Czytelnik w naszej gazecie na innym miejscu.

W tym historycznym momencie uczynimy wszystko, aby Czytelnik nasz był najlepiej poinformowany.

Rząd kowieński radzi nad odpowiedzią na ultimatum

RYGA. PAT. Z Kowna donoszą: Nota dyplomatyczna polska nadeszła do Kowna w czwartek wieczorem.

Niezwłocznie po otrzymaniu noty zebrało się posiedzenie Rady Ministrów, które trwało do godz. 2.30 w nocy.

Wczoraj rano Rada Ministrów zebrała się ponownie i obradowała do godz. 12.

W południe obrady przerwano i wznowiono o godz. 13-tej.

Według nadeszłych do Londynu informacji z Moskwy. Z

we spory Litwy z Polską.

W Moskwie podkreślają przy tym, że wobec Litwy ZSRR nie zaciągnęło żadnych tego rodzaju zobowiązań. Poseł sowiecki w Kownie miał o powyższym stanowisku ZSRR poinformować rząd litewski.

PARYŻ. PAT. Havas donosi z Tallina, iż według otrzymanych tam informacji, wojska polskie zostały skoncentrowane nad granicą litewską i w razie odpowiedzi odmownej na notę dyplomatyczną polską, oddziały polskie wkroczą na terytorium litewskie.

KOWNO (ATE). Rząd litewski otrzymał notę polską o godzinie 22-iej w nocy. Natychmiast zebrała się Rada Ministrów na posiedzeniu, które trwało przeszło dwie godziny.

Mimo, że seryjne oficjalne odmawiają bliższych informacji, przedostała się wiadomość, iż nota polska nosi charakter ultimatum i żąda nawiązania stosunków dyplomatycznych i odpowiedzi w ciągu 48 godzin.

Jedność Armii z Wodzem

Wydział Wykonawczy Związku Dziennikarzy Rzeczypospolitej odbył w dn. 18 b. m. posiedzenie, na którym uchwalono następującą rezolucję:

„Wydział Wykonawczy Zw. Dziennikarzy Rzeczypospolitej stwierdza, że w chwili, gdy władze państwowe postanowiły znormalizować stosunki między Rzeczypospolitą, a państwem litewskim, stanowisko pracy polskiej jest wyrazem jednolitych uczuć całego Narodu, który na tle tej sprawy manifestuje swą jedność z Armią i Wodzem Naczelnym.”

Jak się dowiadujemy, tekst tej rezolucji został przedstawiony telegraficznie Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi w Wilnie oraz podany do wiadomości Międzynarodowemu Zw. Dziennikarzy w Paryżu.

Z ostatniej chwili

W dniu wczorajszym ogłoszone zostało streszczenie ultimatum Rządu polskiego do rządu litewskiego, którego termin upływa w dniu dzisiejszym o godz. 21 czasu warszawskiego.

Z kół miarodajnych informują, że rokowania między Warszawą i Kownem toczyły się od dłuższego czasu i miały charakter poufny. Zostały one przerwane przez Litwę bez podania przyczyn.

Polska domaga się w ultimatum podjęcia normalnych stosunków dyplomatycznych przed upływem ultimatum. Ma to się odbyć przez mianowanie posłów w Kownie i Warszawie.

Dość litewskich prowokacji! Wodzu, prowadź!

Imponujące manifestacje w Warszawie ku czci Wodza Naczelnego

„Polska potrafi zrealizować swoje wielkie przeznaczenia”

Wczorajsza manifestacja w Warszawie przeciwko prowokacjom litewskim zgromadziła o godz. 6 pp. na Placu Marszałka Piłsudskiego kilkadziesiąt tysięcy ludzi.

Do zgromadzonych tłumów, z ustawionej w środku placu trybuny przemówił gen. Górec

ki, który po poruszeniu momentów z życia Marszałka Rydza Śmigłego poddał surowej krytyce prześladowanie Polaków na Litwie i ostatnią litewską prowokację.

W końcu przemówienia gen. Górecki powiedział:

„Śmierć żołnierza polskiego

na granicy polsko - litewskiej dotknęła całe społeczeństwo polskie. Granica polsko - litewska, którą Wielki Marszałek określił ją całkowicie niepodobną do innych granic na świecie, musi stać się wreszcie bramą otwierającą drogę trwałej i pokojowej współpracy obu narodów.

Nadszedł czas, w którym należy skończyć z obecnym stanem rzeczy zmuszając rząd kowieński do natychmiastowego załatwienia sprawy polsko - litewskiej. „Dlatego w tym momencie musimy wzbudzić we wszystkich Polakach tę świadomość, że najwyższy czas wzmocnić i zewrzeć szeregi nasze”.

Przemówienie gen. Góreckiego było przerywane ustawicznymi okrzykami „Precz z Litwą”, „Precz z mordercami Polaków” i okrzykami na cześć Armii Polskiej i Marszałka.

Po złożeniu ślubowania Marszałkowi Śmigłemu Rydzowi uformował się pochód. Na czele niesiono transparent z napisem: „Niech żyje Wódz Naczelnny”. Za transparentem postępował sztab OZN z gen. Skwarczyńskim, gen. Góreckim i płk. Wendą na czele.

W pochodzie brały udział organizacje legionowe, strzeleckie, młodzież szkolna, związki zawodowe oraz tysiące mieszkańców miasta Warszawy.

Wszyscy wyruszyli na ulicę Warszawy, by dać wyraz oburzeniu przeciwko prowokacji litewskiej, a jednocześnie zaniżyć swe uczucia dla Armii Polskiej i jej Naczelnego Wodza.

Kilkanastwo orkiestr grało marsze wojskowe i Pierwszą Brygadę. Pochód przeciągnął

Krakowskim Przedmieściem, Nowym Światem, Placem 3-ch Krzyży i Alejami Ujazdowskimi pod siedzibę Marszałka Śmigłego Rydza, a następnie pod Belweder.

W chwili, gdy czoło pochodu dochodziło do siedziby Marszałka rozległy się okrzyki: „Wodzu prowadź nas”, „Marsz na Litwę” i t. p.

W pewnej chwili ukazał się na jasno oświetlonym balkonie Marsz. Śmigły Rydz, na którego cześć zebrani wznosili entuzjastyczne okrzyki.

W chwili gdy czoło pochodu znajdowało się pod Belwederem, ostatnie grupy uczestników pochodu były na Krak. Przedmieściu. W pochodzie niesiono transparenty: „Niech żyje Wódz Naczelnny”, „Dość litewskich prowokacji”, „Wodzu! Marszałku! Prowadź nas! Precz z rządem litewskim”, „Żądamy ukroczenia samowoli

litewskiej” i t. d.

W pewnej chwili wobec powtarzających się okrzyków: „przemów Wodzu”, Marszałek zwrócił się do manifestujących ze słowami: „Czy chcecie, że bym do was przemówił?”

Na potakujący spontaniczny okrzyk tłumów: „Tak”, Marszałek powiedział:

„Nazywacie mnie wodzem, a wiecie, że przemawiać nie jest rzeczą wodza. Chcę tylko stwierdzić przed wami, że serdeczną radością przejmuję mnie fakt, że są takie chwile, kiedy tyle serc polskich potężnie i tak jednolicie bije jednym wspólnym rytmem. Fakt ten musi cały naród przepić wiarą, że Polska potrafi zrealizować swoje wielkie przeznaczenia. Niech żyje Polska!”

Okrzyk ten uczestnicy manifestacji powtórzyli wielokrotnie, a następnie odśpiewali: „Jeszcze Polska nie zginęła”.

Nota Rządu polskiego

PAT dowiaduje się, że nota dyplomatyczna polska, określająca warunki niezbędne dla uniknięcia na przyszłość incydentów niebezpiecznych dla pokoju, doręczona została rządowi litewskiemu dnia 17 h.m. o godz. 21-szej.

Rząd polski oczekuje odpowiedzi w określonym terminie.

Oświadczenie premiera Anglii

w sprawie zatargu polsko-litewskiego

LONDYN. — W Izbie Gmin zgłoszono wczoraj interpelację w sprawie sytuacji polsko - litewskiej.

Posel liberalny Mander zainterpelował premiera, czy jest w możności złożenia oświadczenia na temat sytuacji polsko-litewskiej, oraz czy rząd brytyjski, w myśl art. 11 ust. 2 paktu Ligi Narodów czyni starania o zapewnienie pokojowego załatwienia incydentu przez Radę Ligi Narodów.

Premier Chamberlain odpowiedział, iż odmowa rządu polskiego przyjęcia lokalnego załatwienia incydentu, w którym polski żołnierz strząsł granicznej zabity został 11 marca oraz wiadomość o zamiarze rządu polskiego załatwienia przy okazji tego incydentu nieporozumień istniejących pomiędzy obu rządami, wywołało podniecenie.

Ambasador J. K. Mości w Warszawie otrzymał polecenie wskazania na znaczenie, jakie rząd J. K. Mości przywiązuje do przyjaznego załatwienia tej sprawy.

Rzym o zatargu

RZYM. — Koła polityczne, komentując przebieg zatargu polsko-litewskiego, wyrażają opinię, że źródłem tego zatargu jest nienormalny stan rzeczy, istniejący pomiędzy Polską i Litwą, począwszy od r. 1920 oraz brak normalnych stosunków dyplomatycznych pomiędzy Warszawą i Kownem.

Konflikt ten, który wielokrotnie wywoływał głośne echa międzynarodowe i uniemożliwiał ściślejszą współpracę pomiędzy państwami bałtyckimi, wkroczył dzisiaj w szczególnie ostrą fazę.

Wiedeń oczekuje w najbliższym czasie wydarzeń o doniosłym znaczeniu

WIEDEN. — W kołach narodowo-socjalistycznych Wiednia panuje ogromne zainteresowanie zatargiem polsko - litewskim. Daje się wyczuwać nastroj wyraźnie przychylny dla Polski.

Cały szereg dziennikarzy niemieckich, którzy zostali przez

swoje redakcje delegowani do Austrii w związku z ostatnimi wypadkami, zostali obecnie przetrzeni do Królewca i Wilna.

W kołach politycznych Wiednia oczekują w najbliższym czasie wydarzeń o doniosłym znaczeniu.

Trudne do przyjęcia warunki

PARYŻ. — Prasa paryska przynosi sprzeczne informacje na temat zatargu polsko - litewskiego.

Dzienniki podkreślają jednak w swych informacjach i komentarzach, że Polsce chodzi o obecny zatarg o znormalizowanie stosunków między obu krajami. Między Polską i Litwą jak podkreślają niektóre dzienniki, „na granicy i na torach

kolejowych, łączących oba te kraje od 20 niemal lat rośnie trawa”.

„Paris Soir” zamieszcza doniesienie z Kowna, z którego wynika, iż istnieje tam obawa, że rząd polski pod naciskiem pewnych kół politycznych będzie chciał postawić Litwie warunki, które mogłyby być trudne do przyjęcia dla rządu litewskiego.

Polacy Ziemi Kowieńskiej domagają się stanowczej interwencji

Związek Polaków Ziemi Kowieńskiej w Wilnie zwołał na dn. 18 b. m. na Placu Orzeszkowej na godz. 6-tą wiec protestacyjny przeciwko zbrodni litewskiej na pograniczu.

Organizatorzy w plakatach rozlepionych na mieście wzy-

wają związki, organizacje społeczne, związki młodzieżowe oraz rzesze wilnian do wzięcia udziału w wiecu. Plakat podpisany przez Związek Polaków Ziemi Kowieńskiej zawiera zwrot: „Żądamy stanowczej interwencji władz R. P.”

W Kownie panika wzrasta

Oczekują rekonstrukcji rządu dla rokowań z Polską

Nastroj paniki, który ogarnął stolicę litewską, jest coraz silniejszy. Oczekują tutaj, że prezydent Smetona już w najbliższym czasie przeprowadzi re-

konstrukcję rządu, wprowadzając nowych ministrów do gabinetu, aby ułatwić załatwienie spraw polsko-litewskich i umożliwić rokowania.

Ustępliwość wobec Polski

doradzają dyplomaci rządowi kowieńskiemu

LONDYN. — Dzienniki londyńskie donoszą o naradzie odbytej wczoraj w Warszawie pod przewodnictwem Prezydenta R. P. przy udziale Marszałka Śmigłego-Rydzka, premiera, wicepremiera i ministra Spraw Zagranicznych.

Dzienniki podają o interwencji w Kownie posłów brytyjskiego i francuskiego, którzy doradzali rządowi litewskiemu ustępliwość wobec Polski.

„Times” stwierdza, że rząd litewski do tej pory nie rozumiał że cały naród polski gotów jest oprzeć wszelkie kroki prowadzące do zakończenia nienor-

malnego stanu rzeczy między Litwą a Polską.

Nagle pogorszenie się sytuacji w Europie nakazuje rządowi polskiemu podjęcie kroków dla położenia kresu anormalnym stosunkom z Litwą.

Niektóre dzienniki londyńskie twierdzą, jakoby kilka dywizji polskich skoncentrowanych było w pobliżu granicy litewskiej.

LONDYN. — Reuter donosi z Rygi, iż według informacji litewskich, kilka dywizji polskich skoncentrowanych jest w okolicy Wilna. Zwracają uwagę na poważny rozwój wypadków.

Zadośćuczynienia za krew przelaną

żądają Zw. Młodzieży Demokratycznej

Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej wydał wczoraj poniższą depeszę:

OBYWATEL! Józef Piłsudski imieniem Narodu Polskiego wyciągał niejednokrotnie ponad kordonami granicznymi rękę do zgody z bratnim Narodem Litewskim.

Odpowiedzią było: 20 lat podsycania nienawiści, 20 lat prowokacji, 20 lat antypolskiej propagandy, 20 lat prześladowania Polaków na Litwie.

Dziś nie czas na dalsze wahanie. Krew żołnierza polskiego, który w służbie pokoju i bezpieczeństwa padł ofiarą prowokacji litewskiej, musi być punktem wyjścia nowej epoki w stosunkach polsko - litewskich.

Kto przez lat dwadzieścia nie ustąpił przed argumentem słuszności, musi ustąpić przed siłą. Żądamy: zadośćuczynienia za krew przelaną, uregulowania stosunków polsko-litewskich na drodze użytych siły, zapewnienia pełnego swobody rozwoju ludności polskiej na Litwie.

Posiedzenie sejmu litewskiego

RYGA. — W Kownie toczą się nieustannie obrady ministrów z udziałem prezydenta Smetony.

Min. Spraw Zagranicznych Lorzajtis odbył szereg konferencji.

Posłowie Estonii i Łotwy w Kownie złożyli rządowi litewskiemu energiczne demarche, żądając uregulowania stosunków z Polską.

Wczoraj odbyło się posiedzenie sejmu litewskiego, na którym grupa posłów złożyła interpelację w sprawie zatargu z Polską.

W odpowiedzi na interpelację zabrał głos minister Spraw We-

wewnętrznych Czaplikas, który w dłuższym wywodzie usiłował przedstawić konflikt w ten sposób, jakoby wina była nie ze strony Litwy.

HELSENKI. — Wczorajsza prasa fińska z największym zainteresowaniem przyjęła wiadomość o rozwoju sytuacji w związku z zajęciem na pranic litewskiej, zamieszczając na czołowych miejscach depesze korespondentów własnych, streszczenie słów prasy polskiej.

Prasa powstrzymuje się na razie od zajmowania stanowiska.

PARYŻ. — Havas donosi z Genewy, że w sekretariacie Ligi Narodów panuje przekonanie iż obecnie nie ma mowy o przekazaniu zatargu polsko-litewskiego Lidze Narodów.

Moskwa odmówiła Litwie poparcia

GDANSK. — „Danziger Vorposten” donosi z Kowna, że poseł sowiecki w Kownie oświadczył prezydentowi Smetonie, iż Moskwa w obecnej chwili nie może Litwie przyrzec poparcia.

A Litwini gnębili Polaków dalej

RYGA. — Donoszą z Kowna o dalszych bardzo licznych wypadkach karania w trybie administracyjnym rodziców dzieci, które uczą się w domu po polsku, jak również nauczycieli Polaków, którzy dzieciom tym dają lekcje.

Niektóre kary są bardzo dotkliwie. Np. nauczyciela Mostowskiego ukarano grzywną 300 litów, na nauczyciela w Olicie Gieduszka nałożono karę 500 litów.

PROSZKI
WYKŁADZAJĄCY
Kogutek
ZASTOSOWANIE:
GRYPA, PRZEZIEBIENIE
BOLE GŁOWY, ZĘBÓW i t. p.
ŻĄDĄC ORYGINALNYCH PROSZKÓW ZŁ. PAB. Z. „KOGUTEK”
BARDZIEJ: JAKIE PROSZKI WAM DA JĄ
BOŻ SA JUŻ NAŚLADOWNICTWA
ŻĄDĄCIE PROSZKÓW „MIGRENO-NERVOSIN”
TYLKO W NOWYM OPAKOWANIU
TOREBKACH Higienicznych.

Gdy Marszałek Józef Piłsudski załatwiał sprawę litewską z Waldemarasem

Dzień 19 marca, dzień Imienia Wskrziesiciela Polski, Marszałka Józefa Piłsudskiego zawsze był dniem radosnym. Tak powinno być i dzisiaj, gdyby nie żal serdeczny, że nie ma Go wśród żywych.

Cały, bez wyjątku Naród, w dniu dzisiejszym uzmysławia sobie bardziej, niż kiedykolwiek boleśnie, że jednak nie ma już między nami Tego, który przełamując i krusząc w proch wszelkie przeciwności potrafił wydzwignąć Ojczyznę naszą na należne Jej wśród mocarstw świata stanowisko.

Doniosłość rozgrywających się obecnie wydarzeń historycznych przenosi mimo woli naszą myśl w okres 1927 roku.

U steru Litwy stał wówczas znany wróg Polaków, premier Waldemaras.

Ciężkie represje wobec zamieszkałej w obrębie państwa litewskiego mniejszości polskiej nie potrafiły znaleźć należytego oddźwięku w Narodzie.

„Papirowa robota”, noty dyplomatyczne i protesty rozchwały coraz bardziej Litwinów, którzy drwili sobie po prostu z bezsilności sąsiada. Sytuacja stała się na tyle poważna, że Litwa zaczęła rzucać pogrożki zbrojnego upomnienia się o Wilno.

Oficjalne oświadczenia litew-

skie stwierdzały z całą stanowczością, iż stosunek jej do Polski nie jest i nigdy nie będzie pokojowy.

W końcu miarka się przebrała. Marszałek Piłsudski, sprawujący wówczas urząd Przewodniczącego Rady Ministrów, wyjeżdża do Wilna, dla odbycia szeregu narad.

Bożeczność Litwinów przekroczyła wówczas wszelkie granice zdrowego rozsądku. Trzy kolejne noty, podpisane przez Waldemarasa, wysłane do Ligi Narodów, zaalarmowały świat, że Polska, nie pomna na przyjęte zobowiązanie, organizuje namach na niepodległość państwa litewskiego.

Według opinii kowieńskiej pobyt Marszałka Piłsudskiego w Wilnie nie miał na celu nic innego, jak tylko „zorganizowanie zbrojnego wystąpienia wobec Litwy” i „zorientowanie się, jak szybko będzie można ją zająć i zaprowadzić w niej nowy porządek”.

W odpowiedzi na tę niesłychaną prowokację Rząd Polski wyjaśnił, iż:

— 1) pobyt Marszałka na pograniczu litewskim konieczny był ze względu na zorientowanie się w stosunkach przed sesją Ligi;

2) Polska chce sytuację załatwić pokojowo i zgodnie, w czym rząd litewski przeszkadza na całej linii.

Wyjaśnienia te nie odniosły żadnego skutku. Wystąpienia genewskie Waldemarasa były jaskrawym dowodem, że Litwa nie chce zrezygnować z dalszych prowokacji i zadrażnień.

Przed jedną z ostatnich sesji Ligi zjawił się w Genewie Marszałek Piłsudski. Dzień 10 grudnia 1927 roku staje się jeszcze jednym historycznym dniem w dziejach Polski Odrodzonej.

Punktualnie o godzinie 10 minut 30 w górnych apartamentach pałacu Ligi, (zwanych apartamentami Drummonda), rozpoczęło się prywatne i poufne posiedzenie pełnej Rady z udziałem Marszałka i ministra Zaleskiego.

Marszałek postanowił rozmówić się z zawezwanym Waldemarasem, czego świadkiem

miał być zaproszony już w toku obrad wiceminister niemiecki Schubert.

W pewnym momencie Marszałek Piłsudski, zdenerwowany prowokacyjnym zachowaniem się przedstawiciela Litwy — wstał, i podszedłszy do niego, rzucił krótkie pytanie:

— A więc, panie Waldemaras, pokój — czy... wojna?!

Śmiertelna cisza zapanowała w sali.

Waldemaras, nie spodziewający się takiego postawienia sprawy, zmieształ się, zrazu nie wiedział co odpowiedzieć. Dopiero po długim milczeniu zdołał wykrztusić:

— Oczywiście, panie Marszałku, że pokój!

Zadowolony z wyniku „kon-

ferencji” Marszałek dodał jeszcze:

— Nie chciałbym, abyście mnie zmusili do zbrojnego wystąpienia. Chcę dojść do porozumienia i gdy tylko istniejący dotychczas stan wojenny się skończy każę odśpiewać we wszystkich kościołach Polski „Te Deum”.

W ten sposób zakończone zostało o godzinie 12 posiedzenie.

Rozstrzygnięwszy w tak radykalny sposób sytuację, Marszałek wpadł w świetny humor.

Przypuszczenia ministra Zaleskiego okazały się słuszne. Mówił on przed tym w ten sposób.

— Smażymy formułę. Jeśli ją teraz usmażymy, wszystko dziś jeszcze się skończy!

W niedługi czas po tym Marszałek opuścił Genewę.

Charakterystycznym momentem było ostatnie pożegnanie się z Waldemarasem Piłsudski wyciągnął do niego dłoń, mówiąc z uśmiechem po francusku.

— Adieu, monsieur Waldemaras!

Litewski premier schwycił ją pospiesznie i zginając się do samej ziemi w ukłonie, uścił ją z przesadnym szacunkiem.

Tak było przed jedenastu laty.

W dniu Imienia zgasłego Wodza, sprawa Litwy znów znalazła się na porządku dziennym. Obecne wydarzenia przejdą również do historii.

używajcie
mydła

zawiera ono
olejki oliwkowe
które udelikat-
niają cerę.

Shirley Temple

gwiazda 20th. Century Fox.

Sejm pod znakiem Litwy Opinia posłów jest jednomyślna

Na wczorajszym plenarnym posiedzeniu Sejmu panował dziwny nastrój. Załatwiano porządek dzienny, toczono długie rozprawy nad poszczególnymi punktami, ale uwaga skupiona była na zagadnieniu, które nie było tematem obrad Izby Sprawy litewska zaprzęta uwagę wszystkich. Posłowie zjawiali się co chwila w kuluarach informując się o szczegółach. Każdą wiadomość komentowano obszernie.

Opinia Izby jest jednomyślna podobnie zresztą jak opinia całego społeczeństwa.

Po odesłaniu do komisji w pierwszym czytaniu kilku projektów ustaw Sejm przyjął bez dyskusji kilka projektów ustaw

w drugim i trzecim czytaniu, między innymi projekt ustawy o rejestrze pojazdów mechanicznych, o odstępowaniu zwierząt i pojazdów dla celów obrony państwa.

Po krótkiej dyskusji Sejm uchwalił nowelę do ustawy o państwowym podatku dochodowym. Nowela ta zwalnia niektóre dochody od podwójnego opodatkowania, a mianowicie dochody z akcji oraz udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, w spółdzielniach, jak również przychody

na pokrycie kosztów utrzymania, pobierane od osób, które wypłacanych z tego tytułu kwot nie mogą poiracać ze swych dochodów.

Dalej nowela przynosi również rzecz bardzo cenną, a mianowicie zryczałtowanie podatku dochodowego dla drobnych płatników.

Obszerna dyskusja rozwinęła się nad następnymi projektami podatkowymi, a mianowicie ustawy o podatku obrotowym oraz o opłatach od przedsiębiorstw i zajęć.

Proces o zniesławienie

W opisanym przez nas procesie o zniesławienie skarbnika ZZK p. Stanisława Świerkosza zapadł wyrok skazujący oskarżonego Stefana Zaka na 3 miesiące aresztu z zawieszaniem oraz 300 zł grzywny.

Książę M. Radziwiłł odzyskał prawa

Tak orzekł Sąd Apelacyjny w Poznaniu

W postępowaniu sądowym zmierzającym do ubezwłasnowolnienia księcia Michała Radziwiłła nastąpił sensacyjny zwrot.

Jak wiadomo, rodzina księcia wystąpiła do sądu z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie ks. Michała, motywując to niedołęstwem umysłowym i marnotrawstwem księcia. Sąd Grodzki w Ostrowiu odmówił temu wnioskowi, przeciwko czemu wpłynęło odwołanie do Sądu Okręgowego, który, zgodnie z wnioskiem prokuratora, zmienił decyzję sądu pierwszej instancji w tym kierunku, że u-

stanowił tymczasowego opiekuna dla księcia Michała do czasu ostatecznego załatwienia sprawy w trybie wszystkich instancji.

Ustanowiony przez sąd opiekun objął urzędowanie i zarządził wszystkimi agendami majątkowymi księcia. Tymczasem pełnomocnik księcia wniósł odwołanie od decyzji Sądu Okręgowego w Ostrowiu do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, który uchylił decyzję Sądu Okręgowego. Tym samym tymczasowy opiekun musi ustąpić i książę Michał Radziwiłł wraca do wszystkich swoich praw.

RADIO

SOBOTA, 19 MARCA.

6.15 „Kiedy ranne”. 6.20 Gimnastyka. 6.40 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka (płyty). 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11.15 Przerwa. 11.15 Audycja dla szkół. 11.40 Utwory Ignacego Paderewskiego (płyty). 11.57 Sygnał czasu. 12.03 Audycja południowa. 13.00—15.30 Przerwa. 15.30 Wiadomości gospodarcze. 15.45 Teatr Wyobraźni dla dzieci: „O Kocie, który chadzał własnymi drogami”. 16.15 Koncert rozrywkowy. 16.50 Pogadanka aktualna. 17.00 Fragment ze wspomnień. 17.15 „Od Aten do Bayreuth”. 17.50 Nasz program. 18.00 Wiadomości sportowe. 18.10 Pogadanka społeczna. 18.15 Polska muzyka lekka (płyty). 18.30 Program na jutro. 18.35 Audycja dla wsi. 19.00 Audycja dla Polaków za granicą. 19.50 Przemówienie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Prof. Ignacego Mościckiego, poświęcone Józefowi Piłsudskiemu. 20.00 „Z naszej niwy”. 22.00 Koncert popularny. 22.50 Ostatnie wiadomości.

WARSZAWA II (Mokotów).

13.00 Polska muzyka nowoczesna. 13.50 Pare informacji. 13.55 Program na jutro. 14.00 Koncert rozrywkowy (płyty). 15.00 Pogadanka aktualna. 15.10 Wiadomości sportowe. 15.15 Muzyka. 16.15—18.00 Przerwa. 18.00 Utwory Chopina. 18.50 Recital śpiewaczy. 19.15 Życie kulturalne stolicy. 19.20 Polskie melodie wojskowe (płyty). 19.50 Przemówienie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ignacego Mościckiego, poświęcone pamięci Józefa Piłsudskiego. 2.00 — 22.00 Przerwa. 22.00 „Małżeństwo Wisły” — opowiadanie. 22.15 — 1.00 Muzyka lekka i taneczna (płyty).

Krwawa manifestacja w Paryżu

4 policjantów rannych nożami

PARYŻ. Tłum złożony z przeszło 4.000 demonstrantów, wśród których znajdowali się również uczestnicy wojny światowej stał się wczoraj około północy z oddziałami policji na bulwarach przylegających do Sekwany. Manifestacja skierowana była przeciwko faszyzmowi.

Podczas utarczki padło 4

policjantów od ran zadanych nożami.

Posiłki policyjne, które zawezwano, przystąpiły do oczyszczania okolic Pola Marsowego oraz ulic znajdujących się pomiędzy Trocadero i Łukiem Triumfalnych. W końcu policji udało się rozproszyć manifestantów.

BARSZCZ POLSKI ST. STRÓJWA

Kłeska wojsk chińskich

Najlepsze dywizje Czang-Kai-Szeka rozgromione przez Japończyków

TOKIO. Komunikaty japońskie donoszą, że w walkach w rejonie Linsza — Linfyn wielkie siły chińskie otoczone zostały przez Japończyków, którzy zadali im decydującą klęskę. Straty chińskie mają wynosić około 70 tys. zabitych i rannych.

Według danych japońskich rząd Czang-Kai-Szeka w chwili wybuchu wojny posiadał 30 wyborowych dywizyj, zaopatrzonych w nowoczesną technikę. Obecnie z tych 30 dywizyj zostało zaledwie 6; dla ponownej organizacji kadrowych sił

potrzebuje Czang-Kai-Szek co najmniej trzech miesięcy czasu. Dlatego też w japońskich kołach wojskowych przeważa opinia, że Czang-Kai-Szek nie jest już w stanie prowadzić długotrwałej wojny.

KUPON NA

BEZPŁATNA

RADE PRAWNA

Dla uzyskania porady należy przedstawić dwa kupony.

Pościg policji za „dama w woalce“

Dalsze rewelacje z za kulis handlu „białą trucizną“ — Znani milionerzy współdziałali w sprowadzaniu narkotyków — Zorganizowana działalność na terenie kraju — Na tropie nowych afer

W związku z wykryciem przez Stołeczną Straż Graniczną wielkiej afery szmuglu narkotyków i sprzedaży, o czym donosiliśmy, dokonano dalszych aresztowań. Wykryta afera zatacza szersze kręgi, obejmując główne miasta Rzeczypospolitej Polskiej i jest największą z dotychczas ujawnionych. Obecnie możemy podać bliższe szczegóły tej sensacyjnej sprawy.

PRZEDSTAWIAMY GŁÓWNEGO HERSZTA.
Głównym organizatorem szajki był — jak ustaliła Straż Graniczna — Ejnoch Henryk Maryminc, zam. przy ul. Ślińskiej nr. 44 w Warszawie. Maryminc notowany był w kartotekach Straży Granicznej już w roku 1928, kiedy to przychwycony został na szmuglu narkotyków i sprzedawaniu ich za pośrednictwem Szyi Grünberga, b. właściciela składu aptecznego przy ul. Twardej nr. 35. Wyrokiem sądu obaj skazani zostali po 6 miesięcy więzienia.

Już w roku bieglým władze Straży Granicznej zaobserwowały Maryminca i ustaliły jego kontakty z przemyślnikami narkotyków. W związku z tym stanął on ostatnio przed sądem w Krakowie, oskarżony wspólnie z aptekarzem Janoszem, właścicielem apteki w Krakowie, o uprawianie handlu narkotykami.

KONTAKT Z MILIONERAMI.
Maryminc zdawał sobie sprawę, że jest śledzony przy funkcjonariuszy Straży Granicznej, mimo to jednak z właścicielami warszawskimi, braćmi stryjeczni, Mojżeszem i Abramem Nowomiastami.

Nowomiastowie m. in. będąc współwłaścicielami Warszawskiej Spółki Motocyklowej przy ul. Królewskiej nr. 27, przystąpili do szajki. Łącznikami mi pomiędzy Ejochem Marymincem, hersztem, a Nowomiastami oraz innymi członkami bandy, jak to już podawaliśmy, byli synowie Maryminca, Mojżesz i Leon.

NARKOTYKI W LISTACH.
W toku dochodzenia funkcjonariusze Straży Granicznej ustalili, że szajka niemal we wszystkich większych miastach miała swych odbiorców, do których wysyłano narkotyki w listach poleconych lub ex pressem.

Głównymi odbiorcami narkotyków byli Michał Lachowicz, urzędnik, zam. przy ul. Jabłonowskiej nr. 16 w Krakowie, który będąc sam narkomanem, pośredniczył w sprzedaży narkotyków. Przeprowadzona u niego rewizja wykryła jego klientelę.

Poza nim odbiorczynią na Kraków była St. Krancowa z domu Rolnicka, zamieszkała przy ul. Miodowej nr. 33 w Krakowie, która wspólnie z 4-ma braćmi swymi handlowała narkotykami.

Herszt bandy Maryminc opiekował się mężem jej Adolffem, który odsiaduje więzienie, przesyłając mu pieniądze i produkty.

W Poznaniu odbiorcą był niejaki Hausner, który z kolei miał w dyspozycji kelnera Gajera z hotelu „Metropol” w Krakowie. Poza tym mieli oni agentów z różnych sfer w innych miastach.

ZAWOALOWANA DAMA.
Ustalono, że szajka sprowadzała narkotyki głównie z Sosnowca za pośrednictwem Gustawa Lajtnera, domokrajnego handlarza lekarstw, i Chmielnickiego, obu mieszkańców Sosnowca, którym z kolei dostarczała narkotyki kobieta. Obaj pośrednicy jej nie znają, gdyż zawsze była zawoalowana. Jedynie przelotnie spotykała ich w umówionym z góry miejscu, wręczając paczkę względnie walizeczkę. Rozliczenia prowadzili oni za pośrednictwem Warszawskiej Spółki Motocyklowej (Królewska 27).

Narkotyki agencji wręczali w umówionych miastach prowincjonalnych, a nawet i w Warszawie „kurierom” bandy, Moj-

żeszowi i Leonowi Marymincom, którzy motocyklami jeździli na spotkania.

ZACIERANIE ŚLADÓW.
Następnie Marymincowie po przywiezieniu narkotyków do Warszawy, według zamówień rozsyłali listami, a jako nadawcę wymieniali Władysława Milewskiego, Srebrna 4, bowiem chodziło im o zgubienie śladu, a jednocześnie, by przesyłka, która była wartościowa, nie zaginęła i w razie nie odebrania przez adresata powróciła do Warszawy.

Funkcjonariusze Straży Granicznej ustalili, że pod wskazanym na przesyłce adresem jest firma „Borowik” — sprzedaż cementu i materiałów budowlanych, w której pracuje Roman Milewski.

W dniu wczorajszym funkcjonariusze Straży Granicznej zatrzymali Romana Milewskiego. Zznał on, że ma brata, Władysława Milewskiego, który jest węglarzem i pracuje w składzie

węgla przy ul. Wspólnej, i użył on imienia brata dla zmylenia śladów. Również aresztowano i Władysława Milewskiego, bo wiem ustalono, że i on ma kontakt z bandą.

ECHA STRASZNEJ ZBRODNI
Przeprowadzona rewizja ksiąg w Warszawskiej Spółce Motocyklowej ujawniła różne sumy zapisane na imię Zdzisława, brata Godlewskiej, która jest dobrą znajomą Mojżesza Maryminca i gwałtownie pragnie uchronić za aktorkę.

Również na koncie bandy w księgach Spółki Motocyklowej ujawniono nazisko Dorożyńskiego, zabójcy ś. p. Korczyńskiej, artystki z „Ananasa”.

Również wczoraj władze śledcze wykryły kasetkę, należąca do szajki z ważnymi dokumentami, która przechowywana była w Oddziale Miejskim Banku Handlowego, przy ul. Mazowieckiej nr. 18 w Warszawie.

W godzinach popołudniowych sędzia śledczy w asyście przedstawicieli Straży Granicznej zażądał od Dyrekcji Banku wydania kasetki, znajdującej się w safesie.

TAJEMNICZE SPOTKANIA.
Ustalono również, że Nowomiast Mojżesz, inżynier (Sienka nr. 61, Warszawa) często wyjeżdża do Gdyni i Gdańska. Miał on wyjeżdżać na tajemnicze spotkania z przedstawicielem handlarzy narkotykami z zagranicy, któremu uiszczał opłatę za nabyte narkotyki.

Dalsze dochodzenie prowadzone jest przez funkcjonariuszy Straży Granicznej wraz z sędzią śledczym i prokuratorem.

Sledztwo niewątpliwie wykryje jeszcze szereg osób zamieszanych w tę wielką aferę handlu narkotykami.

Również śledztwo ustali nazwisko tajemniczej kobiety, która pośredniczyła w dostawie narkotyków, przesyłanych drogą nielegalną do Polski.

Rząd Bluma uzyskał większość

lecz nie sądzą, by długo pozostał przy władzy — Francja zbiori się gwałtownie — Zapowiedź dalszych strasznych wydarzeń

PARYŻ. — Wczoraj o godz. 15.30 premier Leon Blum w Izbie Deputowanych, a minister Daladier w Senacie odczytali deklarację nowego rządu.

Na wstępie oświadczenia nowego rządu stwierdzono, iż powstał on po nieudanej próbie stworzenia rządu „zjednoczenia wszystkich sił republikańskich narodu”.

Obecna chwila nie sprzyja i nie jest odpowiednią dla wszelkiego rodzaju „formuły”. Rząd objął władzę najazutem po wydarzeniu, które wstrząsnęło i wstrząsnęło całą Europą, wyrażeniu, mogącym być zapowiedzią dalszych strasznych wydarzeń.

Należy przede wszystkim zadziwić niebezpieczeństwem zewnętrznej sytuacji Francji, która pragnie pokoju.

Sila zbrojna Francji będzie jeszcze bardziej zwiększona. Dodatkowe programy zbrojenia we będą niezwłocznie wykonywane.

W dalszym ciągu deklaracja ministerialna stwierdza, iż rząd francuski będzie usiłował utrzymać lub zacieśnić sojusze przyjaźni i sympatii wzajemne, w których Francja widzi gwarancję pokoju światowego.

PARYŻ. (ATE). — Po odrzuceniu przez opozycję czterokrotnych patetycznych apelów premiera, wzywających Izbę do udziału w gabinetzie Zgromadzenia Narodowego, w którym by uczestniczyły wszystkie partie od

komunistów do prawicy, Izba Deputowanych uchwaliła wczorajem załanie socjalistyczno - radykalnemu rządowi Bluma 369 głosami komunistów, socjalistów i radykalów przeciw 196 głosom prawicy i centrum. 40 posłów wstrzymało się od głosowania.

Wniosek zaufania postawił Blum, żądając odroczenia interpelacji nad polityką ogólną rządu.

Stawisko prawicy i centrum, przeciw wszelkiej współpracy z komunistami, pozostało niezmiennione, pomimo, że Blum sięgnął do najbar-

dziej przekonujących argumentów. Zwrócił on mianowicie uwagę na sytuację międzynarodową, a w szczególności na konieczność stworzenia silnego rządu, który by umiał powziąć decyzję, gdyby tego wymagała powaga chwili.

Mówcy prawicowi Xavier, Vallat i Flandin stwierdzili, że współpraca z komunistami musi być uważana właśnie ze względu na sytuację międzynarodową dla Francji za niebezpieczną w najwyższym stopniu.

Data następnej debaty w Izbie, której tematem będzie polityka za-

graniczna rządu, naznaczona została na wtorek. Również senat odczytał się do wtorku po wysłuchanie deklaracji ministerialnej.

Kuluary Izby wykazywały wieczorem najwyższą nerwowość. Sytuację oceniali jako paradoksalną i z różnych względów niebezpieczną. Uchodzą za prawdopodobne, że rząd Bluma, wobec którego Senat nie ukrywa niechęci, pozbawiony jest wszelkich szans trwałości, że, chcąc nie chcąc, będzie on musiał ustąpić miejsca gabinetowi, który by miał poparcie żywiołów umiarkowanych.

Litwinow planuje konferencję

której Londyn nie traktuje poważnie

MOSKWA. — Komisarz Litwinow przyjął wczoraj korespondentów zagranicznych, którzy złożyli oświadczenie w sprawie sytuacji międzynarodowej.

Litwinow przypomniał znaną tezę sowiecką w sprawie organizacji bezpieczeństwa zbiorowego w ramach Ligi Narodów oraz w sprawie regionalnych państw wzajemnej pomocy, po czym oświadczył, iż przyłączenie Austrii do Niemiec stworzyłoby niebezpieczeństwo agresji.

Litwinow w imieniu rządu sowieckiego zaoferował gotowość wzięcia udziału w akcji zbiorowej, mającej na celu zahamowanie dalszego rozwoju agresji.

Rząd sowiecki gotów jest przystąpić niezwłocznie z innymi państwami w Lidze Narodów lub poza Ligą Narodów do rozpatrzenia praktycznych środków, jakie dyktuje sytuacja.

LONDYN. — W brytyjskich kołach miarodajnych inicjatywa Litwinowa, który proponował na natychmiastową konferencję najważniejszych mocarstw z wyłączeniem Niemiec, Włoch i Japonii, spotkała się ze sceptycyzmem graniczącym z potraktowaniem wystąpienia sowieckiego komisarza ludowe-

go do spr. zagr. jako nie nadająca się do poważniejszego rozważania.

Brytyjskie czynniki miarodajne podkreślają, że inicjatywa Sowietów w tym względzie nie tylko sytuacji nie może pomóc, lecz przeciwnie, może ją jedy-

nie zaognić.

Inicjatywa Litwinowa na ogół nie jest w Londynie brana poważnie i oceniana jest raczej jako odskocznia Sowietów dla dostania się ponownie w orbitę istotnie decydujących czynników dyplomatycznych Europy.

Magazyny broni w Wiedniu

na użytek wojny domowej

WIEN. — Prasa wiedeńska donosi, że w dzielnicy „Mariahilf” władze znalazły w piwnicach wielką ilość broni. Bronia miała być przeznaczona dla robotników w razie dojścia do wojny domowej po plebiscycie, który miał zamiar urządzać dr Schuschnigg.

Również w ratuszu były przygotowane liczne karabiny maszynowe w razie ataku narodowych socjalistów na ratusz.

Dr Schuschnigg miał bowiem przyrzec komunistom i socjalistom, że w ostatniej chwili zapatrzy ich w karabiny ręczne i maszynowe.

Chmielewski internowany

w barakach dla emigrantów

NOWY JORK. — Słynny bokser polski, mistrz Europy Henryk Chmielewski, który przybył wczoraj do Nowego Jorku, został przez policję zatrzymany w porcie i internowany w barakach dla emigrantów na Ellis Island.

Chmielewski został zatrzymany, ponieważ nie mógł udowod-

nić, że przybył w charakterze turysty, a kontraktu dotychczas nie podpisał.

Jak donosi nowojorski korespondent PAT, zostały już w sprawie wszczęte kroki u władz amerykańskich i Chmielewski ma być dziś wypuszczony z kaucją, złożoną przez jego menażera Cyganiewicza.

Zaprzysiężenie policji wiedeńskiej

W środę odbyło się na placu Bohaterów w nadzwyczaj uroczystej formie zaprzysiężenie policji wiedeńskiej. 6 tysięcy żołnierzy policji porządkowej i 1.500 żołnierzy policji bezpieczeństwa złożyło przysięgę na ręce Himmlera, głównodowodzącego szturmówek i szefa policji niemieckiej.

